

Pestprotocol

**Informatie over het
pestprotocol op Sint-Jan voor
docenten, ouders en leerlingen**

Inhoudsopgave

Pesten.....	3
Wat is pesten?	3
Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	3
Vormen van pesten.....	3
Hoe herken je pesten?	4
Betrokkenen bij pesten.....	4
Cyberpesten.....	6
Wat is cyberpesten?	6
Vormen van cyberpesten	6
Gevolgen van cyberpesten.....	7
Pestprotocol	8
Voorwaarden	8
Preventie van pesten	8
Lessen gericht op pesten.....	9
Aanvullende programma's	9
Het stappenplan na een melding van pesten.....	10
Bronnen.....	14
Bijlage 1. Gesprek met de gepeste leerling	15
Bijlage 2. Gesprek met pester.....	16
Bijlage 3. Vragenlijst pestincident.....	17
Bijlage 4. Tips om cyberpesten te voorkomen/ stoppen.....	22
Bijlage 5. Tips bij specifieke websites	23

Voorwoord

Voor u ligt het pestprotocol van Sint-Jan. Dit protocol stelt het volgende als doel: 'Alle leerlingen op Sint-Jan moeten zich veilig kunnen voelen, zodat zij hun intellectueel talent optimaal kunnen ontplooien'. Pesten heeft een nadelige invloed op het schoolklimaat. Dus het is belangrijk adequaat en effectief te werk te gaan. Om op school over pesten te kunnen praten en er ook daadwerkelijk iets aan te kunnen doen is het noodzakelijk dat alle betrokken partijen erkennen dat er weleens gepest wordt. Voorts is het belangrijk dat deze partijen het pesten ook als een probleem zien; pas dan bestaat er ook echt bereidheid om het pesten aan te pakken. De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden. De werkwijze toegepast op Sint-Jan is verwerkt in dit protocol. Op deze manier proberen we duidelijkheid te verschaffen richting ouders, leerlingen, medewerkers van school en externe betrokkenen.

Namens de leerlingbegeleiding,

Ellen Hensen

Pesten

Wat is pesten?

(Traditioneel) pesten is een stelselmatige vorm van agressie, waarbij één of meer personen proberen een ander persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Cyberpesten zal verder in dit document worden uitgewerkt.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Er bestaat nogal eens verwarring tussen pesten en plagen. Bijna ieder kind plaagt weleens of wordt weleens geplaagd. Beide partijen zijn gelijk aan elkaar; er is dan ook geen echte winnaar of verliezer. Er is vaak sprake van een incident. Het gaat dus niet altijd om dezelfde persoon. Plagen is soms humoristisch bedoeld; soms wordt de draak gestoken met een eigenschap van iemand zonder dat de hele persoon wordt afgewezen. Pesten gaat echter verder dan plagen. Pesten heeft een aantal duidelijke kenmerken:

- Een ongelijke strijd: er is altijd sprake van een eenling tegenover een groep. Het slachtoffer kan zich niet verdedigen, want er is sprake van een ongelijke strijd.
- Zondebok: het slachtoffer wordt door een groep gekozen. Het kind is voortdurend het slachtoffer van pesterijen, zelfs zonder dat daar een directe aanleiding voor is.
- Agressief: het pesten is erop gericht om psychisch of fysiek te kwetsen. Vaak hebben pesterijen het doel om iemand te laten voelen dat hij waardeloos is.
- Schadelijk: de slachtoffers lopen duidelijk fysieke of psychische schade op. Ze verliezen hun gevoel voor eigenwaarde en het vertrouwen in hun omgeving en andere mensen.

Vormen van pesten

Op deze manieren kan pesten voorkomen:

- *Verbaal*
Bijvoorbeeld vernederen ("Haal jij alleen maar de ballen uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen"), schelden ("Viespeuk, bitch, mietje"), dreigen ("Als je dat doorvertelt, dan pakken we je"), belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas en/of leerlingen een bijnaam geven op grond van uiterlijk ("Rooie, dikke, flapoor, centenbak").
- *Schriftelijk*
Bijvoorbeeld door gemene briefjes te schrijven om een leerling uit een groepje te isoleren en/of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een leerling.
- *Fysiek*
Bijvoorbeeld trekken, duwen, spugen, schoppen en/of laten struikelen.
- *Intimidatie*
Bijvoorbeeld een leerling achterna blijven lopen, opwachten, in de val laten lopen, de doorgang versperren, klemzetten tussen de fietsen, dwingen om bezit af te geven en/of dwingen bepaalde handelingen te verrichten (geld of snoep meenemen).
- *Isolatie*
Bijvoorbeeld steun zoeken bij andere leerlingen zodat een leerling niet wordt uitgenodigd voor feestjes/leuke activiteiten en/of uitsluiten (een leerling niet mee laten doen met spelletjes, niet mee laten lopen naar huis en/of niet komen op zijn/haar verjaardag).

- *Stelen of vernielen van bezittingen*
Bijvoorbeeld afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed en/of beschadigen en kapotmaken van spullen (boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schoeltas, banden van de fiets lek steken).

Hoe herken je pesten?

Indien iemand gepest wordt, kan hij/zij de volgende signalen vertonen:

- Niet meer naar school willen;
- Niets meer over school vertellen;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan voorheen;
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen gaan slapen, vaker wakker worden, nachtmerries hebben en/of bedplassen;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een club willen/durven gaan;
- Bepaalde kleren niet meer aan willen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures creëren om niet naar school/club te hoeven.

Betrokkenen bij pesten

Wanneer gepest wordt, zijn er meerdere partijen bij betrokken, namelijk:

- **Slachtoffer(s)/gepeste(n)**
Iemand wordt pas gepest, als de pester de kans krijgt om dit te doen. Dus in een onveilige situatie. Indien iemand één keer wordt gepest, is dit nauwelijks traumatiserend. Herhaaldelijke pesterijen echter wel. Dit kan ervoor zorgen dat slachtoffers sociale en emotionele problemen krijgen, namelijk eenzaamheid, depressie en bestaande problemen worden verergerd. Verder kan het vertrouwen in zichzelf en anderen afnemen en kan het slachtoffer bang zijn om naar school te gaan. Dit kan er weer toe leiden dat iemand verder geïsoleerd raakt, depressief/depressiever wordt en nog meer het mikpunt van pesterijen wordt. Tot slot komen psychosomatische klachten voor zoals hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen en vermoeidheid.
- **Pester(s)**
Pesters hebben in eerste instantie geen last van hun eigen pestgedrag. Pesters lijken populair, maar zijn dit niet. Ze worden aan de ene kant door klasgenoten bewonderd, maar aan de andere kant zijn klasgenoten bang voor hen. Klasgenoten willen namelijk zelf niet het mikpunt worden. Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn: een problematische thuissituatie, een gevoel van er-niet-bij-horen, zichzelf niet kunnen zijn, machtsstrijd, onveilige klassensituatie, slechte schoolresultaten en/of niet gepest willen worden. Pesters krijgen vaak uiteindelijk sociale problemen: een pester leert zijn doel te bereiken door sociaal onaangepast gedrag te vertonen. Verder komen ze vaker in aanraking met justitie en alcohol.

- ***Toeschouwer(s) en meeloper(s)***

Dit zijn leerlingen die soms meedoen met het pesten of het laten gebeuren. Dit doen ze omdat ze vaak zelf bang zijn om het doelwit te worden, populair willen zijn en/of geen vrienden willen verliezen. Dit kan ook gevolgen voor hen hebben: het kan het leerproces belemmeren, een aversie richting school laten ontwikkelen, een gevoel van onmacht creëren (bij dagelijkse confrontatie) en/of afname vertrouwen in anderen.

Cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is digitaal pesten dat meestal via de mobiele telefoon of internet gebeurt. Dit kan ernstiger van aard zijn dan het 'traditionele' pesten, en komt tevens steeds vaker voor. Dit komt mede door de anonimiteit en reikwijdte van internet.

Vormen van cyberpesten

Cyberpesten gebeurt op verschillende manieren. De meest voorkomende vormen zijn:

- *Plaatsen of sturen van dreig- of haatberichten*
Via berichten, mails of andere applicaties kunnen vervelende boodschappen gestuurd worden. Dat gebeurt vaak anoniem of onder een verzonden naam. Omdat je digitaal vaak kunt verbergen wie je echt bent, kun je iemand gemakkelijk bedreigen, beledigen of uitschelden zonder dat het te herleiden is naar de persoon.
- *Digitaal misleiden*
Een ander kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepaccount aan te maken. Omdat je elkaar niet ziet, geloof je vaak al snel dat degene aan de andere kant ook echt degene is die hij/zij zegt dat hij/zij is. Dit wordt ook weleens gedaan via een mobiele telefoon door de herkenbaarheid uit te schakelen (bijvoorbeeld anoniem bellen of berichten sturen).
- *Uitsluiten van accounts of onlinegroepen*
Uitsluiten kan ook digitaal gebeuren, door bijvoorbeeld bepaalde mensen niet toe te voegen aan onlinegroepen of anti-pagina's aan te maken over een persoon waar hij/zij (i.t.t. anderen) geen commentaar op kan geven. Denk hierbij aan uitsluiten van mensen van bepaalde Whatsapp groepen of nep Instagramaccounts over een bepaald persoon.
- *Wachtwoord veranderen, stelen en/of misbruiken*
Door achter iemands wachtwoorden te komen, kun je in zijn/haar account komen en je voordoen als die persoon. Je kunt dan bijvoorbeeld uit naam van die persoon vervelende berichtjes rondsturen naar zijn/haar contactpersonen of online winkelen. Tevens kun je zijn/haar wachtwoord veranderen zodat de persoon niet meer in zijn/haar eigen account kan.
- *Verspreiden van beeldmateriaal*
Met een mobiele telefoon, camera of webcam kunnen (on)gemerkt foto's en video's gemaakt worden. Dit beeldmateriaal kan heel persoonlijk en soms ook heel gênant zijn, zoals in het geval van sexting. Als dit vervolgens door iemand kwaadwillend wordt verspreid, kan het bij veel meer mensen terecht komen dan de bedoeling was en komt het zelfs voor dat het beeldmateriaal bewerkt wordt om de persoon in kwestie (nog meer) belachelijk te maken. Beeldmateriaal dat op internet verschijnt is heel moeilijk te verwijderen, omdat het overal weer op kan duiken.
- *Plaatsen van foto's van elkaar*
Als je mensen fotografeert, dan heb jij als fotograaf auteursrecht. Maar: met die foto's mag je niet zomaar alles doen wat je wilt! De personen op jouw foto's hebben ook rechten, namelijk portretrecht¹. Voor meer informatie over rechten en plichten zie het privacyreglement van LVO (op de website van Sint-Jan te vinden).

¹ Artikel 20. Auteursrecht.

- *Privégegevens delen*
Het op een website zetten van iemands privégegevens of doorgeven van iemand privégegevens via applicaties (WhatsApp, Instagram, Snapchat etc.), kan ervoor zorgen dat deze persoon lastig wordt gevallen door vreemden.
- *Stalking*
Belaging of stalking is in Nederland bij wet² verboden. Stalking is het stelselmatig en opzettelijk inbreuk maken op de privacy van een ander. Bijvoorbeeld door aanhoudend ongewenste brieven/emails/telefoontjes/berichten te sturen, te dreigen met geweld, op te wachten, te bespieden, te achtervolgen, leugens of roddels te verspreiden, eigendommen te vernielen of beschadigen en/of vrienden/familie lastig te vallen. Op stalking kan een straf in de vorm van een geldboete of gevangenisstraf volgen.
- *Naaktfoto's en/of -video's*
Het op internet zetten van blootfoto's/-video's van minderjarigen is ook bij wet³ verboden. Dit wordt gezien als kinderporno en dat betekent dat het maken en het verspreiden hiervan strafbaar is. Dus ook de persoon die het beeldmateriaal doorstuurt.
- *Hacken*
Bij hacking probeert iemand binnen te dringen in andermans computer. Het is strafbaar⁴ als dit gebeurt zonder toestemming van die persoon. Dit gebeurt vaak met als doel de computer over te nemen, gegevens te stelen of de computer onbruikbaar maken.
- *Virussen sturen*
Door virussen naar iemands computer te sturen, zorg je ervoor dat die computer crasht.

Gevolgen van cyberpesten

Cyberpesten kan verstrekkende gevolgen hebben. Deze gevolgen kunnen zelfs erger zijn dan bij 'traditioneel' pesten. Dit omdat de pesterijen vastgelegd (kunnen) worden door bijvoorbeeld een camera. De pesterijen worden hierdoor digitaal 'bewaard' en zullen dus nooit meer verdwijnen en wellicht niet meer te verwijderen zijn. Tevens wordt er vaak een groter publiek dan bij traditioneel pesten bereikt, omdat het online podium groter is. Maar misschien nog veel erger is dat bij cyberpesten in tegenstelling tot traditioneel pesten het pesten vaak doorgaat in de privésituatie, waardoor het gevoel kan ontstaan dat je geen rust kunt vinden, geen controle meer hebt over de situatie en geen uitweg weet.

² Art. 285b. Wetboek van Strafrecht.

³ Art. 240b. Wetboek van Strafrecht.

⁴ Art. 350a. Wetboek van Strafrecht.

Pestprotocol

Op iedere school wordt gepest, zo ook op onze school. Sint-Jan is zich hiervan bewust en wil dit op een juiste manier aanpakken.

Voorwaarden

De aanpak van Sint-Jan is aan een aantal voorwaarden verbonden, namelijk:

1. Op Sint-Jan wordt naar een veilig schoolklimaat gestreefd waar pesten niet geaccepteerd wordt.
2. Pesten is een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (slachtoffer(s), pester(s) en meeloper(s)/toeschouwer(s)), ouders, docenten/mentoren en onderwijsondersteunend personeel.
3. Pesten moet voorkomen worden. Het onderwerp pesten moet met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt en, indien de mentor dit noodzakelijk acht, dienen er gezamenlijk regels over opgesteld te worden.
4. Docent/mentoren, onderwijsondersteunend personeel en ouders moeten alert zijn op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.
5. Sint-Jan dient te beschikken over praktisch werkbare richtlijnen voor pestproblematiek en gaat tevens preventief te werk.

Preventie van pesten

Klassenafspraken en -regels

In het begin van het schooljaar bespreekt iedere mentor de algemene afspraken en regels in de klas. De 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor de leerlingen zijn:

1. Je beoordeelt andere leerlingen niet op hun uiterlijk.
2. Je sluit een andere leerling niet buiten van activiteiten.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander leerling.
4. Je scheldt een leerling niet uit en je verzint geen bijnamen.
5. Je lacht een ander leerling niet uit en je roddelt niet over andere leerlingen.
6. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
7. Je accepteert een ander leerling zoals hij of zij is.
8. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
9. Als je zelf ruzie hebt dan praat je het eerst uit, lukt dat niet dan meld je dat bij de docent/mentor.
10. Als je ziet dat een leerling gepest wordt, dan vertel je dat aan de docent/mentor. Dat is dan geen klikken.

De mentor zal tijdens de mentorlessen de verschillen tussen plagen en pesten bespreken en benoemen welke sancties worden ondernomen bij pesten. Er wordt benadrukt dat het belangrijk is pesten te melden om een verandering teweeg te brengen. Een dergelijke melding wordt niet gezien als klikken, maar als het bieden van/vragen om hulp.

Lessen gericht op pesten

Indien een mentor of docent het nodig acht, zal hij/zij enkele mentorlessen besteden aan pesten (in de bijlage 6 worden veel gebruikte lesmethodes genoemd). Dit is afhankelijk van inschatting van de noodzaak door de mentor: het 'creëren' van pesten willen we ook voorkomen. Tijdens deze lessen wordt, indien de mentor dit noodzakelijk acht, een contract gemaakt van gezamenlijk gemaakte afspraken in de klas (waarin het pesten ook benoemd wordt) die de leerlingen ondertekenen. Deze zal de mentor bewaren en indien nodig naar verwijzen indien er een peestsituatie zich voordoet in zijn/haar klas. In de brugklassen is overigens het thema pesten wél structureel onderdeel van de mentorlessen, dit ook om een goede basis te leggen voor de jaren die volgen.

De mentor/docent noteert bijzonderheden bij pestincidenten in het schooladministratiesysteem. Pestincidenten waar de leerlingcoördinator van op de hoogte is, wordt door hem/haar gemeld bij de administratie. De pestincidenten die bekend zijn bij de administratie en leerlingbegeleiding worden geanonimiseerd doorgespeeld aan de MR.

Aanvullende programma's

Aan de volgende programma's kan worden deelgenomen:

- **Plezier op School.** In de zomer wordt een training aangeboden aan aanstaande brugklassers die op de basisschool gepest werden of andere problemen hadden in de omgang met leeftijdgenoten. Dit wordt door een externe instantie verzorgd (Mondriaan Preventie). In de training leer je dat je niet de enige bent die dit soort problemen heeft en worden nieuwe vaardigheden geoefend, zoals contact maken met leeftijdsgenoten, omgaan met plagen en pesten en aanleren van een andere houding door bijvoorbeeld positief te denken. Doel is dat de leerlingen hierdoor een goede start kunnen maken op het voortgezet onderwijs en het risico op herhaling van deze problemen verkleind wordt. Zowel de basisscholen als de intakeklassen zijn op de hoogte van deze training en kunnen samen besluiten om de leerling die hier baat bij zou hebben hiervoor aan te melden.
- **Sociale Media.** De brugklassen en tweede klassen krijgen voorlichting omtrent de invloed van sociale media op het dagelijks leven. Dit wordt door een externe instantie verzorgd (deze partij verschilt per schooljaar). Om ouders hierbij te betrekken is sociale media ook een terugkerend onderwerp tijdens de Sint-Janscollege Tour, een ouderavond waarbij gastlessen worden gegeven omtrent diverse actuele onderwerpen.
- **Week tegen het pesten.** De derde week in september is de Nationale week tegen het Pesten. Tijdens deze week vinden er met de leerlingen van de brugklassen en tweede klassen verschillende activiteiten plaats om aandacht te geven aan het voorkomen van pesten (deze verschillen per schooljaar).

Het stappenplan na een melding van pesten

Van een melding van pesten wordt gesproken, indien het slachtoffer, de pester, de toeschouwers, de ouders/verzorgers, de docenten/mentoren en/of het onderwijsondersteunend personeel aangeeft dat een bepaalde leerling wordt gepest. Het personeel op Sint-Jan neemt hierbij een signalerende rol op zich en meldt dit bij duidelijke vermoedens.

Als pesten optreedt nemen leerkrachten, in samenwerking met de ouders, duidelijk stelling door het pestgedrag af te wijzen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, hanteert de school een directe aanpak zoals omschreven in het onderstaande stappenplan. In onderstaand stappenplan is de mentor de eerst aangewezen persoon die pestproblematiek oppakt. Wanneer de leerling die gepest wordt de voorkeur geeft aan de vertrouwenspersoon of leerlingbegeleider, neemt deze het voortouw i.s.m. de betrokken leerlingcoördinator en/of mentor. De vertrouwenspersoon of leerlingbegeleider kan overigens in alle gevallen de mentor adviseren bij pestproblematiek.

Belangrijk om te benoemen dat dit stappenplan als leidraad gebruikt wordt. Daar waar mogelijk wordt het stappenplan opgevolgd, maar afhankelijk van de ernst van het incident en/of door specifieke kenmerken van het incident, pester, slachtoffer en omgeving kan ervoor gekozen worden het stappenplan niet te doorlopen zoals omschreven is; bepaalde stappen kunnen eerder worden gezet, worden overgeslagen of anders worden uitgevoerd.

Pesten in klassenverband

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met het slachtoffer en later met de pester apart. Indien de situatie dit toelaat, praat de mentor met beide leerlingen samen en proberen ze tot concrete afspraken te komen. Hierin wordt de wens van de gepeste leerling en de pester meegenomen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlagen 1 t/m 3.
2. De mentor stelt de leerlingcoördinator van alle gebeurtenissen op de hoogte en geeft aan welke afspraken zijn gemaakt. Tevens noteert de mentor de afspraken in het schooladministratiesysteem.
3. Bij herhaling van het pesten, stelt de mentor de leerlingcoördinator opnieuw op de hoogte. Tevens neemt de mentor contact op met de ouders van de pester en de gepeste leerling en betreft hen bij de oplossing. De leerlingcoördinator gaat vervolgens met de pester en gepeste in gesprek en zal met een passende sanctie komen (een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlagen 1 t/m 3). Afhankelijk van de situatie zal dit gesprek los van elkaar of juist samen plaatsvinden. De afspraken die worden gemaakt noteert de mentor en/of leerlingcoördinator in het schooladministratiesysteem.
4. Indien het pesten blijft doorgaan, worden de pester en eventuele gepeste opgeroepen door de leerlingbegeleiding/schoolmaatschappelijk werk/Halt en zullen er meerdere gesprekken plaatsvinden. De leerlingcoördinator nodigt de ouders van de pester uit voor een gesprek en zal met een passende sanctie (een interne schorsing, mogelijk zelfs externe schorsing behoren tot de mogelijkheden) komen. Een externe schorsing is afhankelijk van de ernst (bijvoorbeeld fysieke bedreiging), zie ook punt 5. Dit gebeurt in overleg met de teamleider. Van een dergelijke ernstige sanctie worden ouders mondeling en schriftelijk op de hoogte gesteld. De leerlingcoördinator zal de afspraken en sancties in het schooladministratiesysteem noteren.
5. Bij het aanhouden van het pestgedrag, ondanks alle hulp, afspraken en genomen sancties, zal een externe schorsing dan wel schoolverwijdering plaatsvinden. Het creëren van een veilige school staat hoog in het vaandel bij Sint-Jan, dit komt echter in het geding bij

aanhoudende pestproblematiek. Om deze reden zal er gekozen worden voor een externe schorsing dan wel schoolverwijdering. Ouders zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de sanctie en er zal onderling overleg plaatsvinden.

Pesten meerdere klassen

1. Indien bij het pesten leerlingen van meerdere klassen zijn betrokken, praat de leerlingcoördinator eerst met de gepeste leerling en later met de pesters apart. Indien de situatie dit toelaat, praat de leerlingcoördinator vervolgens met beide leerlingen samen en proberen ze gezamenlijk tot concrete afspraken te komen. Hierin wordt de wens van de gepeste leerling en de pester meegenomen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlagen 1 t/m 3.
2. De leerlingcoördinator stelt de mentoren van alle gebeurtenissen op de hoogte en geeft aan welke afspraken zijn gemaakt. Tevens noteert de leerlingcoördinator de afspraken in het schooladministratiesysteem.
3. Bij herhaling van het pesten, neemt de leerlingcoördinator contact op met de ouders van de pester en de gepeste leerling en betreft hen bij de oplossing. De leerlingcoördinator gaat vervolgens met de pester en gepeste in gesprek en zal met een passende sanctie komen (een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlagen 1 t/m 3). Afhankelijk van de situatie zal dit gesprek los van elkaar of juist samen plaatsvinden. De leerlingcoördinator stelt vervolgens de betrokken mentoren op de hoogte en geeft aan welke afspraken zijn gemaakt en noteert dit in het schooladministratiesysteem.
4. Indien het pesten blijft doorgaan, worden de pester en eventuele gepeste opgeroepen door de leerlingbegeleiding/schoolmaatschappelijk werk/Halt en zullen er meerdere gesprekken plaatsvinden. De leerlingcoördinator nodigt de ouders van de pester uit voor een gesprek en zal met een passende sanctie (een interne schorsing, mogelijk zelfs externe schorsing behoren tot de mogelijkheden) komen. Een externe schorsing is afhankelijk van de ernst, zie ook punt 5. Dit gebeurt in overleg met de teamleider. Van een dergelijke ernstige sanctie worden ouders mondeling en schriftelijk op de hoogte gesteld. De leerlingcoördinator zal de afspraken en sancties in het schooladministratiesysteem noteren.
6. Bij het aanhouden van het pestgedrag, ondanks alle hulp, afspraken en genomen sancties, zal een externe schorsing dan wel schoolverwijdering plaatsvinden. Het creëren van een veilige school staat hoog in het vaandel bij Sint-Jan, dit komt echter in het geding bij aanhoudende pestproblematiek. Om deze reden zal er gekozen worden voor een externe schorsing dan wel schoolverwijdering. Ouders zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de sanctie en er zal onderling overleg plaatsvinden.

Cyberpesten

1. Wanneer een melding gedaan wordt van cyberpesten, is het belangrijk zoveel mogelijk materiaal te verzamelen. Bijvoorbeeld door het bewaren van mail(s), berichten (bijv. screenshots van appjes), snaps etc. Het is belangrijk deze goed door te nemen, want soms lijkt iets gemener dan dat het bedoeld is. Dit is immers een veel voorkomend probleem bij schriftelijke berichten. Tevens is op deze manier schriftelijk bewijs van het pesten.
2. Blokkeer de afzender. Je kunt er zelf voor zorgen dat iemand geen contact met jou krijgt. Indien nodig, leg uit aan de leerling hoe hij/zij dit moet doen (zie bijlage 5).

3. Om kwetsende beeldmateriaal van internet af te halen, moet contact opgenomen worden met de eigenaar van de website/app. Deze is meestal te vinden via het kopje 'contact'. Hoe dit bij de meest bekende websites/apps moet, staat vermeld in bijlage 5.
4. Probeer de pester op te sporen. Neem contact op met de systeembeheerder van school om te kijken wat de mogelijkheden zijn, zoals bijvoorbeeld na laten gaan met welke computer op school het bericht is verzonden. Het kan voorkomen dat aan het cyberpesten een ruzie/pesterij op of buiten school vooraf is gegaan. Politie heeft hiervoor specialisten in dienst.
5. **Indien de** pester is achterhaald en zich op school bevindt zullen de volgende stappen worden doorlopen:
 - a. De mentor praat eerst met de gepeste leerling en later met de pester apart. Indien de situatie dit toelaat, praat de mentor vervolgens met beide leerlingen samen en proberen ze tot concrete afspraken te komen. Hierin wordt de wens van de gepeste leerling leerling en de pester meegenomen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in de bijlagen 1 t/m 3.
 - b. De mentor stelt de leerlingcoördinator van alle gebeurtenissen op de hoogte, geeft aan welke afspraken zijn gemaakt en noteert deze in het schooladministratiesysteem.
 - c. De mentor neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling leerling. Hij/zij legt uit welke maatregelen ter voorkoming van cyberpesten er zijn (bijlage 4) en welke maatregelen zij kunnen ondernemen tegen het cyberpesten bij bepaalde sites/apps (zie bijlage 5).
 - d. Bij herhaling van het cyberpesten, stelt de mentor de leerlingcoördinator op de hoogte. Tevens neemt de mentor contact op met de ouders van de pester en de gepeste leerling leerling en betreft hen bij de oplossing. De leerlingcoördinator gaat vervolgens met de pester en gepeste in gesprek en zal met een passende sanctie komen (een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlagen 1 t/m 3). Afhankelijk van de situatie zal dit gesprek los van elkaar of juist samen plaatsvinden. De leerlingcoördinator noteert de afspraken en/of sancties in het schooladministratiesysteem.
 - e. Indien het pesten blijft doorgaan, worden de pester en eventuele gepeste opgeroepen door de leerlingbegeleiding/schoolmaatschappelijk werk/Halt en zullen er meerdere gesprekken plaatsvinden. De leerlingcoördinator nodigt de ouders van de pester uit voor een gesprek en zal met een passende sanctie (een interne schorsing, mogelijk zelfs externe schorsing behoort tot de mogelijkheden) komen. Een externe schorsing is afhankelijk van de ernst, zie ook punt 11. Dit gebeurt in overleg met de leerlingcoördinator. Van een dergelijke ernstige sanctie worden ouders schriftelijk op de hoogte gesteld.
 - f. Bij het aanhouden van het pestgedrag, ondanks alle hulp, afspraken en genomen sancties, zal een externe schorsing dan wel schoolverwijdering plaatsvinden. Het creëren van een veilige school staat hoog in het vaandel bij Sint-Janscollege, dit komt echter in het geding bij aanhoudende pestproblematiek. Om deze reden rest zal er gekozen worden voor een externe schorsing dan wel schoolverwijdering. Ouders zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de sanctie.
6. Indien de pester zich niet op school bevindt, zal contact worden opgenomen met de school waar de leerling onderwijs volgt en/of zal politie een grotere rol spelen in het

geheel omdat Sint-Jan geen actieve rol op zich kan nemen bij het aanspreken en bestraffen van de pester.

De ouders van de gepeste leerling staat het in alle gevallen vrij om aangifte te doen. Tevens kunnen ouders, indien nodig, hulpverlening inschakelen. In bijlage 6 is meer informatie hierover te vinden, evenals informatiebronnen.

Bronnen

- De pest aan pesten (2013). Pesten. Geraadpleegd via <http://depestaanpesten.blogspot.nl/>
- Landelijke Stichting Tegen Zinloos Geweld (2020). Pesten. Geraadpleegd via <http://moed.nl/pesten/>
- Nederlands Jeugdinstituut (2020). Dossier pesten. Geraadpleegd via <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Pesten>
- Nederlands Jeugdinstituut (2017). Cyberpesten. Wat is het en wat kan je er tegen doen? Geraadpleegd via <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Publicatie-Nji/Cyberpesten.pdf>
- Bakker-de Jong, M., & Mijland, I. (2007). *Handboek voor elke mentor*. Esch: Quirijn
- Pesten en het pestbriefje (2015). Dit is nou het Pestbriefje. Geraadpleegd via <https://www.pestbriefje.com/wordpress/dit-is-nou-het-pestbriefje/>
- Pesten.nl (2014). Pesten op school. Geraadpleegd via <http://www.pesten.nl/pesten-op-school/>
- Pestweb.nl (2020). Over pesten. Geraadpleegd via <https://www.pestweb.nl/>
- Politie (2020). Thema's Grooming, Hacken, Naaktfoto's gelekt. Geraadpleegd via <https://www.politie.nl/themas>
- Stop Pesten NU! (2020). Online pesten (Cyberpesten). Geraadpleegd via <https://www.stoppestennu.nl/>
- Veenstra, R., Lindenberg, S., Oldehinkel, A.J., De Winter, A.F., Verhulst, F.C., & Ormel, J. (2005). Pesten: over daders, slachtoffers, dader/slachtoffers en niet-betrokken leerlingen. *Kind en Adolescent*, 26, 305-317.
- Zalouk Webdesign (2013). 5240756741_5f8dc49030_z. Geraadpleegd via http://farm6.staticflickr.com/5047/5240756741_5f8dc49030_z.jpg

Bijlage 1. Gesprek met de gepeste leerling

leerling

Laat de gepeste leerling leerling bijlage 3 (deel 1: gepeste) van te voren invullen, vul deze tijdens het gesprek samen in of gebruik deze als leidraad van het gesprek.

In het gesprek met de gepeste leerling leerling is het vooral belangrijk de volgende zaken te achterhalen:

- Wordt de leerling daadwerkelijk gepest?
- Wie is/zijn de pester(s)?
- Waar vindt het pesten plaats?
- Hoe vaak vindt het pesten plaats?
- Hoe lang wordt de leerling al gepest?
- Wie is op de hoogte van het pesten?
- Wat heeft de leerling tot nog toe ondernomen om het pesten te stoppen?
- Van welke leerlingen kan het slachtoffer hulp verwachten?

Tot slot is het belangrijk te achterhalen wat de leerling zelf wil. Hierbij is het belangrijk te zoeken naar meerdere opties:

1. Een advies voor de leerling zelf: waar wil de leerling hulp bij of heeft hij hulp bij nodig? Hierbij kan gedacht worden aan tips van de mentor / leerlingbegeleiding om beter voor zichzelf op te komen.
2. De aanpak van de pester(s): al dan niet actief aanpakken.
3. (Non) reactie van de leerkrachten: al dan niet actief aanpakken.

Bijlage 2. Gesprek met pester

Alvorens met de pester in gesprek te gaan, moet eerst door de mentor/leerlingcoördinator achterhaald worden of hij/zij zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan het gemelde gedrag. Laat de pester bijlage 3 (deel 2: pester) van te voren invullen, vul deze tijdens het gesprek samen in of gebruik deze als leidraad van het gesprek.

Het gesprek met de pester heeft 3 doelen, namelijk:

1. Confrontatie

De pester wordt geconfronteerd met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen. Deze confrontatie heeft de volgende kenmerken:

- ✓ Het is probleemgericht en richt zich op het feitelijke gedrag. Hierbij is het belangrijk de interpretatie van het gedrag niet wordt meegenomen.
- ✓ Het is relatiegericht. Het doel is de relatie te behouden, waarbij je duidelijk bent op de inhoud, wat je wilt en niet wilt. Ga hier uit van een ik-boodschap waarbij je het gedrag benoemt en niet het karakter, bijvoorbeeld 'ik vind dat je heel gemeen doet tegen haar'. Op deze manier wijs je de leerling niet af.
- ✓ Het is specifiek. Benoem de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal.
- ✓ Het is veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens kijken hoe het anders kan.

2. Achterliggende oorzaken

Het is belangrijk dat er zicht wordt verkregen op de oorzaken van het gedrag van de pester. Nadat het probleem benoemd is, vraag dan door op de beweegredenen van de pester. Wat levert dit de pester op?

3. Stoppen pestgedrag

Maak tot slot afspraken over de vervolgstappen en sancties wanneer het pestgedrag niet stopt. Deze afspraken moeten in het schooladministratiesysteem worden genoteerd: de mentor, de docent, de leerlingbegeleiding, de zorgcoördinator en de leerlingcoördinator moeten hier inhoudelijk van op de hoogte zijn.

Bijlage 3. Vragenlijst pestincident

Zie bijlage 1 en 2 welk deel wie moet krijgen.

Deel 1

Vul dit briefje in maar wees wel eerlijk! Er zal met de informatie die je invult vertrouwelijk mee worden omgegaan.

Naam : _____
Klas : _____

Door wie word je gepest?

Hoe word je gepest?

Uitlachen/uitschelden je mag niet meedoen/leugens over je vertellen/spullen afpakken of kapotmaken/bedreigen of bang maken/lelijke dingen zeggen/aanraken of beetpakken/duwen/schoppen/slaan/anders:

Waarover word je gepest (bril, haar, kleding)?

Waar word je gepest?

In de klas/in de school/op het plein/buiten de school/anders:

Wanneer word je gepest?

Voor schooltijd/tijdens de les/in de pauze/na schooltijd

Wie is de ergste pester en waarom?

Wie is de leider/baas bij het pesten?

Wie helpt jou?

Wie is jouw vriend(in)?

Tegen wie heb je gezegd dat je gepest wordt?

Ouders/mentor/docent/directeur/anders:

Wat is er toen tegen je gezegd?

Heb je thuis gezegd dat je gepest wordt?

Ja/nee

Wil je er met iemand over praten?

Ja/nee/weet ik niet

Wil je dat er in de klas over wordt gepraat?

Ja/nee/weet ik niet

Welke klachten heb je?

Huilen/slecht slapen/bang/pijn/bloed/anders:

Zijn er spullen afgepakt of kapotgemaakt?

Ja/nee, namelijk

De pester moet:

Ophouden/straf krijgen/anders:

Wat heb je zelf gedaan?

Terugschelden/terugslaan of schoppen/uitlachen/anders:

Heb je hier straf voor gekregen?

Ja/nee/nog niet

Heb je zelf weleens gepest?

Ja/nee, omdat

Is dit de eerste keer dat je deze vragenlijst invult?

Ja/nee, namelijk

Ik heb GEEN fouten gemaakt en ik heb EERLIJK antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Datum :

Handtekening :

Deel 2

Vul dit briefje in maar wees wel eerlijk! Er zal met de informatie die je invult vertrouwelijk mee worden omgegaan.

Naam : _____
Klas : _____

Pesten is op onze school niet toegestaan. Toch wordt er gezegd dat jij een pester bent. Met de volgende vragen willen we ook van jou weten wat er aan de hand is.

Heb je de vragenlijst samen met jouw docent/mentor/leerlingcoördinator doorgenomen?
Ja/nee

Staan er dingen in die waar zijn?

Ja/nee, namelijk _____

Is er een reden waarom je pest?

Je bent zelf gepest/je wordt zelf ook gepest / omdat _____

Is er iemand die meepest?

Ja/nee, namelijk _____

Vind je pesten leuk?

Ja/nee

Waarom pest je juist deze leerling?

Hoe kunnen we het pesten stoppen?

Wil jij helpen om het pesten te stoppen?

Ja/nee, omdat

Wat moeten we doen als je toch doorgaat met pesten?

Als je pest dan doe je dit stiekem, je weet dus dat het niet mag. Maar waarom doe je het dan toch?

Je vindt het leuk/je vindt het stoer/het geeft je macht/je wilt de baas zijn/omdat:

Uit de vragenlijst komt naar voren hoe erg het is om gepest te worden. Wat vind je daarvan?

Is dit de eerste keer dat je deze vragenlijst invult?

Ja/nee, namelijk

Ik heb GEEN fouten gemaakt en ik heb EERLIJK antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Datum :

Handtekening :

Bijlage 4. Tips om cyberpesten te voorkomen/ stoppen

Cyberpesten voorkomen

Cyberpesten kan zoveel mogelijk door de volgende stappen worden voorkomen:

- Geef je wachtwoord en inlognaam nooit aan anderen en kies een moeilijk wachtwoord door grote en kleine letters af te wisselen met cijfers en tekens. Gebruik daarin niet steeds hetzelfde wachtwoord, maar gebruik per app/account etc. een andere wachtwoord en verander je wachtwoord(en) regelmatig.
- Pas op met het doorgeven van vertrouwelijke informatie, zoals jouw naam, telefoonnummer en woonadres (zie bijlage 5 voor meer tips m.b.t. websites/apps).
- Denk goed na voor je beeldmateriaal van jezelf op internet zet of naar iemand doorstuurt. Alles wat je doorstuurt qua beeldmateriaal (video/foto's/ livestream) kan vastgelegd worden en op internet verspreid worden. Heel vaak gebeurt het dat mensen denken dat hun vriend(in) het nooit zou verspreiden, maar gebeurt dit toch geregeld als ze bijvoorbeeld ruzie krijgen. Benoem dus ook als je wilt dat bepaald beeldmateriaal niet (verder) wordt gedeeld.
- Vat pesterijen van vreemden niet als persoonlijk op. Het is namelijk makkelijker iemand uit te schelden via internet dan in het echte leven.
- Neem bij erge en terugkerende pesterijen een nieuw nummer. Geef dit nieuwe nummer dan alleen aan echte vrienden.
- Neem de dreigementen van de ander niet altijd serieus: als een onbekende zegt te weten waar je woont, omdat hij/zij dit kan achterhalen via je IP-adres, is dit niet per definitie waar. Normaliter kan alleen de politie dat achterhalen.
- Voeg alleen mensen toe aan je accounts/apps die je kent.
- Maak jezelf bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten door je in te lezen (zie bijlage 6 voor meer informatie).
- Maak samen met je ouders afspraken over internetgedrag en -regels. We horen ons immers binnen en buiten de digitale wereld hetzelfde te gedragen.
- Houd één keer per jaar een grote schoonmaak in je lijst met contactpersonen. Verwijder mensen die je niet kent.
- Privacy-instellingen veranderen voortdurend. Kijk ze regelmatig na zodat je weet welk beeldmateriaal/berichten met anderen gedeeld worden. Tips hierover staan in bijlage 5.

Cyberpesten stoppen

Cyberpesten kan gestopt worden door:

- Erover te praten: stel anderen op te hoogte je gepest wordt zodat ze je kunnen helpen/steunen. Bespreek dit met je ouders, school en/of de politie.
- Niet te reageren op haatberichten of andere cyberpesterijen. Als je niet reageert, ben je ook niet meer interessant voor de pesters.
- Sla bij heftige/terugkerende pesterijen het bewijs op en maak er foto's/screenshots van.
- Indien je in een groepsapp, op een website of iets dergelijks gepest wordt, verlaat deze dan en meldt dit bij de provider van de website/app als dit mogelijk is (zie bijlage 5).
- Blokkeer de cyberpester indien dit mogelijk is.

Bijlage 5. Tips bij specifieke websites/apps

Tips voor Facebook

Facebook is een sociale netwerk site, waar gebruikers over de hele wereld hun persoonlijke interesses delen met anderen. Gebruikers kunnen een persoonlijk profiel aan maken en anderen die ook een profiel hebben uitnodigen om vriend te worden. Iedere gebruiker kan op een zogenaamde prikbord berichtjes plaatsen. Deze berichtjes kunnen gaan over waar ze mee bezig zijn, waar ze aan denken of wat hun mening is. Een gebruiker kan natuurlijk ook zijn persoonlijke contact informatie in zijn of haar profiel plaatsen. Men kan met elkaar communiceren via publieke en privé berichten.

Hieronder wordt per onderwerp aangegeven op welke website je extra informatie/stappenplan kan vinden om bepaalde zaken (anders) in te stellen/te verwijderen/voorkomen/rapporteren:

Privacyinstellingen:

- <https://www.consumentenbond.nl/internet-privacy/privacy-instellingen-facebook-aanpassen>
- <https://www.mijnonlineidentiteit.nl/privacy-instellingen-facebook-aanpassen/>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/325807937506242>

Hacken voorkomen

- https://www.proximus.be/nl/id_b_cr_facebook_hacking/particulieren/blog/news/gouden-tips-van/hoe-hacking-van-je-facebook-account-vermijden.html
- <https://www.facebook.com/help/203305893040179>

Bericht van iemand verwijderen

- <https://www.mijnonlineidentiteit.nl/facebook-berichten-verwijderen/>
- Bericht verwijderen die vanaf je pagina is gedeeld: <https://nl-nl.facebook.com/help/252986458110193>
- Opmerking bij een bericht verwijderen: https://nl-nl.facebook.com/help/207042374708584/?helpref=related_articles

Bericht/foto rapporteren

- <https://nl-nl.facebook.com/help/1380418588640631>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/263149623790594/>

Foto verwijderen

- <https://www.mijnonlineidentiteit.nl/facebook-foto-verwijderen/>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/208547132518386>
- Foto/video verwijderen uit jouw verhaal: <https://nl-nl.facebook.com/help/1660071974290052/?helpref=related>

N.B. Je kunt alleen foto's verwijderen die jij naar Facebook hebt geüpload.

Tag verwijderen

- <https://www.mijnonlineidentiteit.nl/facebook-tag-verwijderen-uitschakelen/>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/140906109319589>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/196434507090362>

Contactpersoon verwijderen als vriend/blokkeren/een pauze inlassen

- <https://nl-nl.facebook.com/help/1000976436606344/>
- Blokkeren: <https://www.androidtoestel.nl/facebook-contacten-blokkeren-of-deblokkeren>
- Verwijderen: <https://www.webwijzer.nl/sociale-netwerken/facebook-vrienden-verwijderen.html>

Facebookaccount verwijderen/tijdelijk offline halen

- Verwijderen: <https://nl-nl.facebook.com/help/224562897555674/>
- Tijdelijk deactiveren: <https://nl-nl.facebook.com/help/214376678584711/?helpref=related>

Tips voor Instagram

Instagram is een sociaal netwerk waarbij je voornamelijk communiceert met beelden. Door middel van foto's en video's laat je bijvoorbeeld zien waar je bent, met wie je bent, wat je aan het doen bent, wat je mooi vindt en wat je passie, sport of hobby is. Instagram wordt voornamelijk gebruikt via een app voor op de mobiele telefoon of tablet.

Hieronder wordt per onderwerp aangegeven op welke website je extra informatie/stappenplan kan vinden om bepaalde zaken (anders) in te stellen/te verwijderen/voorkomen/rapporteren:

Privacyinstellingen / zichtbaarheid voor andere social media

- <https://www.consumentenbond.nl/internet-privacy/privacy-instagram-15-tips>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/196883487377501>

Foto/video/bericht (un)liken

- <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/459307087443937?helpref=related>

Contactpersoon 'ontvolgen' / verwijderen

- Volger verwijderen: <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/413012278753813>
- Stoppen met volgen: <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/286340048138725>

Bericht verwijderen

- <https://www.surfplaza.be/magazine/tip-verzonden-berichten-verwijderen-in-instagram-direct/>
- <https://nl.wikihow.com/Een-bericht-verwijderen-op-Instagram>
- Opmerking verwijderen: <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/289098941190483>

Foto/video verwijderen

- <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/289302621183285?helpref=related&rdhrc>

Bericht of contactpersoon rapporteren

- Bericht/contactpersoon rapporteren: <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/192435014247952>

- Video/foto rapporteren: <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/774454432696319>

Contactpersoon blokkeren

- <https://nl.wikihow.com/Gebruikers-op-Instagram-blokkeren-of-deblokkeren>
- <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/454180787965921>

Instagram verwijderen/tijdelijk offline halen

- <https://nl-nl.facebook.com/help/instagram/370452623149242>

Tips voor Snapchat

Snapchat is een applicatie voor je telefoon waar je foto's, filmpjes en berichten mee kunt versturen. Deze beelden worden maar enkele seconden getoond voordat ze verdwijnen worden.

Hieronder wordt per onderwerp aangegeven op welke website je extra informatie/stappenplan kan vinden om bepaalde zaken (anders) in te stellen/te verwijderen/voorkomen/rapporteren:

Privacysinstellingen

- <https://www.consumentenbond.nl/internet-privacy/privacy-snapchat>
- <https://support.snapchat.com/nl-NL/a/privacy-settings2>

Contactpersoon blokkeren/verwijderen

- <https://support.snapchat.com/nl-NL/a/remove-block-friends>

Account/verhaal/snap/lens rapporteren

- <https://support.snapchat.com/nl-NL/a/report-abuse-in-app>

Snapchat account verwijderen

- <https://support.snapchat.com/nl-NL/a/delete-my-account1>

N.B. Snaps zijn kort zichtbaar voor de ontvanger. Als iemand anders een printscreen maakt van jouw afbeelding, krijg je hier een melding van. Er zijn echter allerlei apps in omloop te downloaden waarmee de ontvanger automatisch de afbeeldingen en video's die jij stuurt worden opgeslagen zonder dat je hiervan op de hoogte wordt gesteld. Dus stuur geen Snaps waar je later spijt van krijgt, want dezen kan de ander dus toch in bezit krijgen.

Tips voor WhatsApp

WhatsApp is een gratis berichtenservice waarmee tekstberichten gestuurd kunnen worden naar andere contactpersonen. Zie het als het versturen van een smsje, maar dan over het internet. Het programma heeft ook een groepsgepreksfunctie, zodat je het berichtje naar meerdere mensen zendt. Wanneer deze antwoorden, krijgen alle mensen in de groep dit te lezen. Maar behalve tekstberichten, kunnen ook foto's, video's, geluidsopnames en zelfs locaties worden verstuurd. WhatsApp wordt voornamelijk gebruikt via een app voor op de mobiele telefoon.

Privacyinstellingen

- <https://faq.whatsapp.com/general/security-and-privacy/how-to-change-your-privacy-settings/?lang=nl>
- <https://www.mijnonlineidentiteit.nl/privacy-instellingen-whatsapp/>

Een contactpersoon verwijderen

- Contactpersoon verwijderen: <https://faq.whatsapp.com/iphone/account-and-profile/how-to-delete-your-account>
- Contactpersoon blokkeren/rapporteren: <https://faq.whatsapp.com/kaio/security-and-privacy/how-to-block-and-unblock-contacts>

Whatsapp account verwijderen

- <https://faq.whatsapp.com/iphone/account-and-profile/how-to-delete-your-account>

Tips voor YouTube

YouTube is een (video-)website waar iedereen zelf filmpjes kan uploaden. Deze filmpjes zijn binnen enkele minuten openbaar en kan door iedereen worden bekeken. YouTube wordt voornamelijk gebruikt via de website of via een app op de mobiele telefoon.

Melden/rapporteren van een filmpje

- https://support.google.com/youtube/topic/9387085?hl=nl&ref_topic=2803138

N.B. Om te rapporteren is een google-account noodzakelijk.

YouTube account verwijderen/verbergen

- <https://support.google.com/youtube/answer/55759?hl=nl>

Tips voor Tiktok

Tiktok is een app waarmee korte filmpjes gemaakt kunnen worden waarin men onder anderen danst, zingt en/of playbackt. Vervolgens worden de video's bewerkt met behulp van effecten en filters. Gebruikers van de app kunnen filmpjes liken en reacties schrijven.

Privacyinstellingen

- <https://www.consumentenbond.nl/internet-privacy/tiktok-privacyinstellingen>
- <https://support.tiktok.com/en/account-and-privacy/account-privacy-settings/making-your-account-public-or-private>

Berichten/video verwijderen

- Berichten verwijderen: <https://support.tiktok.com/en/using-tiktok/messaging-and-notifications/comments#4>
- Video verwijderen: <https://www.anymp4.com/nl/eraser/delete-a-tiktok-video.html>

Video's/accounts/opmerkingen rapporteren

- <https://support.tiktok.com/nl/safety-hc/report-a-problem/report-a-user>

Contactpersoon blokkeren

- <https://support.tiktok.com/nl/using-tiktok/followers-and-following/blocking-the-users>

Contactpersoon verwijderen

- <https://support.tiktok.com/nl/using-tiktok/followers-and-following/removing-followers>

Contactpersoon ontvolgen

- Android: <https://nl.wikihow.com/Mensen-ontvolgen-op-TikTok-op-Android#:~:text=Druk%20op%20de%20knop%20Volgend,vanaf%20nu%20niet%20meer%20volgen.>

Account TikTok verwijderen

- <https://support.tiktok.com/nl/account-and-privacy/deleting-an-account/deleting-an-account>

Bijlage 6. Meer informatie over pesten

Voor meer informatie over pesten kun je terecht bij:

- De meldknop (www.meldknop.nl) wijst op de volgende mogelijkheden:
 - o Kindertelefoon: 0800-0432 (www.kindertelefoon.nl)
 - o Pestweb: vast toestel 0800-2828280, mobiel 0900-2828280 (beide telefoonnummers maandag t/m vrijdag van 13.00-15.00 uur)
 - o *Nare filmpjes*: helpwanted.nl: via de chat tussen 16:00 en 19:00 uur (www.helpwanted.nl)
 - o *Discriminatie*: MiND: 088-5543222 (tussen 9:00 en 17:00) (www.mindnederland.nl/melden/)
 - o Politie: chatten elke dinsdag en donderdag tussen 19:00 en 21:00 uur (<https://www.vraaghetdepolitie.nl/pesten-en-online>)
- Hulplijn Gepest worden 0800-9050 (gratis), noodlijn voor acute hulp 088-2340432 (24/7 bereikbaar).
- www.ease.nl
- www.omgaanmetpesten.nl
- www.nji.nl/pesten
- www.113.nl
- www.jouwggd.nl
- www.jongerenhulponline.nl
- *Voorlichting over cyberpesten*: adviesbureau Lei Seuren, 06-10298628 (leiseuren@chello.nl / <https://leiseuren.nl/>)

Boeken verkrijgbaar in de schoolbibliotheek

Angelo Vergeer	- Re-play
Brigitte Minne	- Ik dacht dat het ergste nog moest komen (maar dat was niet zo)
Caja Cazemier	- Like me!
Caja Cazemier	- Offline
Carry Slee	- Paniek
Carry Slee	- Pijnstillers
Daniëlle Bakhuis	- Wat als..
Dirk Bracke en Herman van Campenhout	- IQ 140
Elle van den Bogaart	- Lijfstraf
Ellen van Velzen	- Jonge vlieger
Emiel de Wild	- Wie ik ben
Sarah Crossan	- Gewicht van water

Naslagwerk

Margo Henderson	- Omgaan met pesten
Marja Baeten e.a.	- Pestschrift Voortgezet onderwijs. Pest DVD Stinafo
Maya Bakker-de Jong & Ivo Mijland	- Handboek positieve groepsvorming
Mieke van Stigt	- Alles over pesten
Young Crowds	- Jouw digitale wereld safe en social en Digivaardig en Digibewust

Stichting mijn kind online
Aukje Donker-van der Meer en
Bert Tempert
Halt en GGD Zuid Limburg
Dieter en Gita Krowatschek
Bob van der Meer

Ministerie van VWS
Anita Naik
Nederlands Jeugdinstituut
Kees van Overveld
Reactif
Sabine Scholtes, Tjeu Seeverens &
Theo Wismans
Stichting Veiligheid NL
Astrid Tulleners
Methode Tumult
Critical Mass

Stichting Omgaan met Pesten
Vodafone Ziggo i.s.m. Veilig
internetten en Mediawijzer.net

- Digitaal Pesten
- Klassedeal
- Cyberpesten, agressie en geweld
- Pesten op school
- Spel en opvoeding voorlichting: Pesten hoort er niet bij
adviezen aan ouders van pesters
- Horen zien en niet meer zwijgen
- Lichaamstaal
- Nieuwsbrieven Jeugd
- Groepsplan gedrag in het VO
- It's up to you (www.itsuptoyou.nu)
- Geluuskunde
- Lespakket Prima aanpak van pesten bij de film SPIJT!
- Pesten, mijn boek over durf en zelfvertrouwen
- Klas 1 t/m 3 (www.tumult.nl)
- VRIEND&VIJAND in de klas
(www.vriendenvijandindeklas.nl)
- Lesbrieven campagne 'Feel Fine Online'
- Online Masters